

РЕШЕНИЕ

№ 232

гр. Стара Загора, 11.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СТАРА ЗАГОРА, I-ВИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Генчо Атанасов

при участието на секретаря Живка М. Димитрова
като разгледа докладваното от Генчо Атанасов Гражданско дело №
20235530103871 по описа за 2023 година

Предявени са искове с правно основание чл.22 ЗПК, вр. с чл.11, т.10 ЗПК, чл. 26, пр.3 ЗЗД, вр. с чл. 26 ал.4 ЗЗД, и чл.55, ал.1 ЗЗД.

Ищецът С. П. В. твърди в исковата си молба, че между него, в качеството му на кредитополучател, и ответника, в качеството на кредитор, бил сключен Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година при условията на закона за електронния документи електронните удостоверителни услуги /ЗЕДЕУУ/. По силата на този договор, ответникът следвало да предостави заемни средства в размер на 1000 лева. Съгласно чл. 3, б. б“ - годишният лихвен процент на заема бил 23%, а годишният процент на разходите бил 49.11%. Уговорени били срок и начин на плащане в 12 вноски, посочени в погасителен план към договора. Отново между същите страни и в същите им качества, се сключил и Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година при условията на закона за електронния документи електронните удостоверителни услуги /ЗЕДЕУУ/. Посилата на този договор, ответникът следвало да предостави заемни средства в размер на 800 лева. Съгласно чл. 3, б. б“ - годишният лихвен процент на заема бил 23%, а годишният процент на разходите е 49.11%. Уговорени били срок и начин на плащане в 12 вноски, посочени в погасителен план към договора. Ищецът платил доброволно и извънсъдебно заемите. Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година и Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година били погасени по банков път по сметка на ответника чрез системата на Изи Пей. С плащанията от страна на ищеца по договорите за заем били погасени възнаградителните лихви за периода, в който заемните суми се използвали. Ежемесечно и кумулативно с месечната си вноска, ищецът плащал по сметката

на ответника и такси „гарант“, въпреки че такива не били предвидени в основните договори. Видно от договорите за заем, в чл. 5 от последните било посочено, че имало предоставено по кредита обезпечение от страна на Ferratum Bank, като никъде не било посочено, че то било възмездно. По Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година, ищецът надплатил сумата от 297.87, а по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година, надплатената сума възлизала в размер от 123.84, понеже процесните договори били недействителни. Това било така, защото не отговаряли на изискванията на ЗПК и съгласно чл. 23 от ЗПК С. П. В. следвало да върне само чистата стойност на кредитите, без да дължи лихва и други разходи по кредитите. Процесните договори за кредит били недействителни на основание чл. 19, ал. 1 и ал. 4 ЗПК във връзка с чл. 10, ал. 2 и чл. 10а, ал. 4 ЗПК, тъй като ответникът изискал и събрал от ищеца лихви, такси и комисионни, свързани с договорите за кредит, които не били предвидени в тях. Макар да били посочени в договорите лихвен процент и годишен процент на разходите, ответникът не пояснил по ясен и разбираем начин какви били компонентите на ГПР. В договорите не били включени такси, комисионни и други видове плащания, освен договорения лихвен процент, поради което ответникът нямал право да формира ГПР в размер на 49.11%. Годишния процент на разходите при включена възнаградителна лихва като единствен разход по кредитите следвало да бъде 25.59 %, при Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година и 25.58 % при Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година. Това нарушение имало за правна последица съгласно разпоредбата на чл. 22 ЗПК недействителност на договорите за заем и дължимост единствено на чистата стойност по кредитите. Действително приложената възнаградителна лихва по двата договора за заем била двойно по-голяма от тази, която била посочена в чл. 3, б. „б“ от договорите за кредит. Действително приложеният размер на възнаградителната лихва във всеки от договорите била 40.05 Предвид липсата на други видими от договорите разходи по заемите и наличието само на 1 - договорената в чл. 3, б. „б“ от всеки от договорите възнаградителна лихва, можело да се заключи, че последната, която била приложена по договорите, била в по-голям размер от посочената в договорите. В тази връзка, ако годишния лихвен процент бил по-голям, то и годишният процент на разходите щял да бъде значително по-голяма стойност, а това означавало, че той бил некоректно посочен в процесните договори. Поради некоректнопосочения размер на годишния процент на разходите била нарушена разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК и съответно клаузата от всеки от договорите следвало да бъде обявена за нищожна на основание алинея 5 от същия член. Дори и да не се приемело, че възнаградителната лихва била по-висока, то за да бъде такава съответната вноска по всеки от заемите, ответникът инкорпорирал във вноската допълнителна сума, която оскъпила кредита за ищеца и съответно не били спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Разпоредбата сочала, че договорът трябвало да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като трябвало да се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в

приложение № 1 начин. Годишният процент на разходите следвало да включва всички преки и косвени разходи във връзка с кредитното правоотношение, включително, но не само таксите по отпускане и управление на кредита, възнаградителната лихва и други. Спазването на това изчисление и даването на тази информация на потребителя как бил образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора били вменени като императивна разпоредба в ЗПК. Като съгласно чл. 22 от ЗПК ако това условие не било изпълнено, договорът за заем бил недействителен. Нарушение на ЗПК било налице и поради обстоятелството, че във всеки от процесните договори кредиторът се задоволил единствено с посочването като абсолютни стойности на лихвения процент по заема и ГПР. Липсвала обаче ясно разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита - кои компоненти точно били включени в него и как се формирал същият от 49.11 %. Съобразно разпоредбите на ЗПК годишният процент на разходите изразявал общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи - лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В посочената величина следвало по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които щял да стори и които били пряко свързани с кредитното правоотношение. В случая в договорите за кредит липсвала яснота за тези обстоятелства. ГПР бил величина, чийто алгоритъм бил императивно заложен в ЗПК и приемането на методика, налагаща изчисляване на разходите по кредита по начин, различен от законовия, било недопустимо. Тези съставни елементи оставали неизвестни, при което се създавали предпоставки кредиторът да ги кумулира, завишавайки цената на ресурса. Не ставало ясно какво се включвало в общите разходи за потребителя, настоящи или бъдещи. Не ставало ясно и как възнаградителната лихва била в много по-голям размер от действително дължимия съгласно договорените условия, тъй като видно от приложените извлечения от кредитния калкулатор, съгласно погасителния план, лихвата по всеки от двата договора била в размер на 40.05 %, а не както било посочено в самите договори — 23 %. Видно и от приложената калкулация, с действително приложения лихвен процент върху главницата, годишният процент на разходите по всеки от кредитите бил 48.29 %, което било в противоречие с императивната норма на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Завишаването на възнаградителната лихва, без да е уговорена такава, представлявало нелоялна търговска практика. Разпоредбата на чл. 68г от ЗЗП давала легалната дефиницията на нелоялната търговска практика, която се използвала в настоящия случай, с цел свръхпечалба на кредитора. Такава практика от страна на търговец към потребител се извършвала ако противоречила на изискването за добросъвестност и професионална компетентност и било възможно да променила съществено икономическото поведение на средния потребител. Член 68д от същия закон гласял, че заблуждаваща била такава търговска практика, при която се съдържала невярна информация и следователно била подвеждаща или когато по някакъв начин, включително чрез цялостното ѝ представяне, заблуждавала или била в състояние да въведе в заблуждение средния потребител, дори и ако представената информация била фактически точна и имала за резултат или било възможно да има за

резултат вземането на търговско решение, което той не би взел без използването на търговската практика. Така в Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година и Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година, било уговорено размерът на оскъпяването по кредита да бъдат в един размер, а в действителност размерът бил друг, като по този начин се е целяло неоснователно обогатяване. Съгласно чл. 5 от всеки от двата процесни договора за кредит, заемът се обезпечавал с поръчителство, предоставено от Ferratum Bank, в полза на ответника. Съгласно него с одобрението на обезпечението се одобрявал и кредитът. За да бъде дел отпуснат заемът, следвало обезпечението да бъде предоставено, но в договорите не било описано, че се дължала такса „гарант“ или, че поръчителството било възмездно. За такава такса се разбирало при сключването на Договор за гаранция (поръчителство) с Фератум Банк. В годишния процент на разходите не било включено плащането към дружеството гарант, а това плащане било съставна част от ГПР по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК. Получаването на кредита било обусловено от получаването на гаранция. Таксата за предоставяне на поръчителство, която се задължавал да заплати потребителят, била в размер почти равен на главницата по всеки от двата договора, при Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година, главницата била в размер от 1000 лева, а таксата за поръчителството, съгласно т. 1.6. от Договор за гаранция (поръчителство) била 930 лева. При Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година главницата била в размер от 800 лева, а таксата за поръчителството, съгласно т. 1.6. от Договор за гаранция (поръчителство) към договора за кредит била 760 лева. Невключването на плащането по гаранцията в размера на ГПР представлявало заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от ЗЗП, което от своя страна водело до неравноправен характер, респ. до недействителност на клаузите. Нищожността на кредитната сделка не произвела правен ефект и уговорката за заплащане на възнаграждение на Фератум Банк за учредяване от негова страна на лично обезпечение също била нищожна. Договорът за поръчителство бил с акцесорен характер, поради което можел да съществува валидно само при действителен главен дълг. Конкретните договори обаче били недействителни и на самостоятелно основание. Договорът за поръчителство бил уреден в чл. 138 ЗЗД и представлявал съглашение между кредитора и поръчителя. За този договор длъжникът бил трето, неучастващо лице. Договорът бил възмезден и каузален, като целта му била кредиторът да бъде обезпечен срещу евентуалното неизпълнение на задълженията на длъжника. Сключеният договор за поръчителство с длъжника, а не с кредитора на практика лишавал от основание самия договор. Поставянето на изискване към потребителя да заплати възнаграждение за покриване на риска от неизпълнение на кредитора на задължението му за предварителна оценка на платежоспособността, водело до допълнително увеличение на задълженията и противоречило на Директива 2008/48. На самостоятелно основание и в случай, че се докажело твърдението, че приложената по договорите възнаградителна лихва била 40.05 %, а не 23 %, както било посочено в чл. 3 от Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година и от Договор за предоставяне на потребителски кредит с

№ 1202156 от 04.10.2022 година, последната била нищожна, поради противоречие с добрите нрави. В тази връзка и при положение, че целите договори за заем не били нищожни, ищецът моли да се постанови решение с което се обявява цитираната клауза от всеки от двата договора за такава. Ищецът заплатил, въпреки липсата на основание по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година, сумата от 297.87 лв., а по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година, надплатената сума възлизала в размер от 123.84 лв., на ответника. Тези общо 421,71 лв., които се претендирали като обща сума, която била недължимо платена от страна на ищеца към ответника във връзка с Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година и Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година, представлявали възнаградителна лихва и възнаграждение/такса за поръчителя ФЕРАТУМ БАНК. С подадена уточняваща молба от 10.10.2023 г. ищецът моли съда ищецът моли съда да постанови съдебно решение, с което да признае за установено, че Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година, сключен между „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД и С. П. В. е изцяло недействителен. В хипотезата на евентуалност, в случай че съдът не прецени, че целият договор е недействителен, моли съда да постанови съдебно решение, с което да признае за установено, че клаузата на Чл. 3, б. „б“ от Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година, съгласно която се дължи възнаградителна лихва в размер от 23 % върху главницата по сключения между „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД с и С. П. В. е нищожна. Ищецът моли съда да постанови съдебно решение, с което да признае за установено, че Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година, сключен между „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД и С. П. В., е изцяло недействителен. В хипотезата на евентуалност, в случай, че съдът не прецени, че целият договор е недействителен, моли съда да постанови съдебно решение, с което да признае за установено, че клаузата на чл. 3, б. „б“ от Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година, съгласно който се дължи възнаградителна лихва в размер от 23 % процента върху главницата от сключения между „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД и С. П. В., Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1180896 от 16.07.2022 година, е нищожна. Ищецът моли съда да осъди „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД да му заплати сума от 297.87 лв. - недължимо платените суми от С. П. В., на ответника във връзка с Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200 от 05.08.2022 година и сума от 106.80 лв., - недължимо платените суми от С. П. В. на ответника във връзка с Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156 от 04.10.2022 година. Претендира разноски.

Ответникът „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София моли съда да приеме иска за неоснователен. Не било основателно твърдението, че предоставяне на поръчителство от Фератум Банк (Малта) било условие за сключване на договор за кредит. При кандидатстване всеки кредитополучател, включително ищецът, можел да избере да сключи договор за гаранция с гарант (поръчител), предложен от кредитора, за да обезпечи задълженията си по кредита, или да посочи поръчител, избран от него. Потребителят можел да избере какво

обезпечение да предостави - поръчител, който сам той избрал, или Фератум Банк (Малта) - дружество партньор на ответника. Неоснователно било становището на ищеца, че сключването на договор за кредит било обусловено от сключване на договор за гаранция и същото било вменено като задължение на потребителя. Сключването на договор за гаранция от кредитополучателя не било задължително условие за сключването на договор за кредит и не увеличавало възможностите на кредитополучателя за отпускане на кредит в желания от него размер и при предлаганите от кредитора условия. Избраната възможност залягала в процесния чл. 5 на Договора за кредит, който се генерирал автоматично въз основа на избора, който потребителят направил при подаването на заявка за кредит - същата уговорка се явявала индивидуално договорена по избор на потребителя. В случай че потребителят изберял Фератум Банк (Малта) като поръчител, системата автоматично показвала и таксите, които потребителят трябвало да заплати на Фератум Банк (Малта) за избраната услуга, преди да бъде сключен Договорът за кредит. Калкулаторът на дружеството-гарант бил въведен именно с цел яснота и постигане на информираност при взимане на решение от потребителя. Ищецът сам избрал в електронния формуляр като обезпечение поръчителство от Фератум Банк (Малта) и след като се запознал с дължимите от него такси по Договора за гаранция, подал заявлението за сключване на договор за потребителски кредит. След това ищецът получил по e-mail преддоговорна информация, в която било посочено изрично, че за сключването на Договора за кредит ответникът изисквал от ищеца да обезпечи задълженията си чрез поръчителство, заедно с проекти на Договора за кредит. Отделно потребителят получавал по електронна поща и цялата документация от Фератум Банк (Малта), а именно Договора за гаранция и прилежащите му документи. Ищецът, след като сам посочил Фератум Банк (Малта) като поръчител и получил информацията, съответно проектите на договорите, потвърдил изрично чрез СМС, че желае да сключи договора за потребителски кредит при посочените условия. Не била налице твърдяната от ищеца заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68е от ЗЗП. По никакъв начин и с нито едно от действията си ответникът не въвел в заблуждение ищеца относно условията по сключване на договора за кредит, възможността за избор на гарант (лично избран от ищеца) или дължимите от ищеца суми при всяка една от опциите. При всяка една от стъпките за сключване на договора за кредит ищецът бил информиран изцяло относно последиците от неговия избор, като дори били посочени сумите, които той би дължал спрямо Фератум Банк (Малта), ако изберял дружеството за поръчител и сключи Договор за гаранция с него. Претенциите на ищеца не били подкрепени от убедителни писмени доказателства, а представените такива не били годни да породят релевираните и желани от ищеца правни последици. Исковата молба съдържала бланкетни и голословни твърдения, неподкрепени с конкретни факти и документи, като същата била лишена и от конкретика по отношение на извършени плащания, възникнали облигационни правоотношения, суми и проценти. Неоснователни били и твърденията, че било налице нарушение на чл. 143 от ЗЗП. Клаузата на чл. 5 от процесния договор за кредит ясно посочвала избраната от самия ищец опция за поръчител, като на този етап същият не бил задължен да сключи договора. В Стандартен европейски формат на преддоговорна информация (СЕФ) ясно и недвусмислено били

посочени възможностите за обезпечаване на кредита, съответно икономическите последици за ищеца, ако изберял поръчителство чрез сключване на договор за гаранция с Фератум Банк (Малта). Дължимите към Фератум Банк (Малта) суми били описани подробно и в договора за гаранция, който ищецът доброволно е сключил. Договорът за гаранция бил възмездна услуга, предоставяна от лице, различно от ответника. Ако кредитополучателят изберял да сключи договор за гаранция с гарант, предложен от ответника, кредитополучателят получавал незабавна информация за размера на разхода. Този разход не се включвал в ГПР по кредита, тъй като не влизал в общия разход по кредита съгласно § 1.1. от Закона за потребителския кредит, доколкото касаел услуга, предоставяна от трето лице Фератум Банк (Малта), която била с незадължителен характер по смисъла на закона. Твърдението на ищеца, че сключването на Договор за гаранция с Фератум Банк (Малта) имало за цел единствено начисляване на допълнителни разходи по кредита било неоснователно. Необходимостта от обезпечение за кредитора се явявала следствие на извършваната от него оценка на кредитоспособността на потребителя и имала за цел да гарантира финансовия риск, който ответникът носел от възможността да имало неизпълнение от страна на ищеца. Ответникът имал интерес от получаването на обезпечение именно за да си гарантира, че нямало да търпи вреди от неплатежоспособността на длъжника. Поради това били неоснователни твърденията на ищеца, че договарянето на обезпечение е незаконосъобразно. Дружеството предоставило цялата законово необходима информация във връзка с размера на ГПР, както и начина на неговото формиране. Съгласно чл. 5. от ЗПК, преди потребителят да бил обвързан от предложение или от договор за предоставяне на потребителски кредит, кредиторът предоставял своевременно на потребителя необходимата информация за вземане на информирано решение за сключване на договор за потребителски кредит. Тази информация се предоставяла във формата на СЕФ за предоставяне на информация за потребителските кредити съгласно Приложение № 2 от ЗПК. Такъв СЕФ бил предоставен на електронната поща на ищеца при кандидатстването за кредита, с който се е запознал. Предвидените разходи в СЕФ били включени в следствие по ясен и разбираем за ищеца начин и в договора за кредит. В чл. 3 от договора за кредит ясно било посочено, че общата сума, която следвало да бъде върната от ищеца била в размер на 1 230 лева, като главницата била в размер на 1 000,00 лв., а лихвата била в размер на 230 лева. За ищеца била налична и индивидуално уговорена всяка една сума, която той следвало да върне с оглед на сключения от него договор за кредит, като тези стойности били на разположение на ищеца през целия процес на кандидатстването. Ищецът бил уведомен за това свое задължение преди да е взел решение за сключването на договора и можел да направи свободна и самостоятелна преценка дали бил в състояние да изпълни това изискване на кредитополучателя или не. След като ищецът бил уведомен предварително за това изискване на кредитора, той разполагал с достатъчно време да прецени, кое от обезпеченията можел да предостави и с оглед на предоставената му информация за дължимите суми, да сключил договора за кредит съгласно своя избор. В случая бил налице опит на ищеца да заобиколи закона и да избегне изпълнението на задълженията си по процесния договор за кредит. Посоченият ГПР от 49.85, % в договора за кредит бил в

съответствие с чл. 19, ал. 4 ЗПК, тъй като не бил по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута. Възнаграждението за предоставената от Фератум Банк (Малта) услуга за гаранция, от своя страна, не се включвала в размера на ГПР, тъй като не била задължителна за сключването на договора за кредит. Твърденията на ищеца, че бил принуден да сключи договор за гаранция с Фератум Банк не отговаряло на обективната действителност. На всеки етап от процеса потребителят разполагал с необходимата информация и време, за да прецени дали посоченият договор е подходящ за него или не. Приемането на условията се осъществява по два начина - чрез СМС на 1917 с текст FER PRIEMAM или чрез WEB код на онлайн страницата на ответника. Сроктът за въвеждането на този код бил 48 часа - два дни. Потребителят имал повече от достатъчно време да се запознае с условията на договора, в това число да ангажирал консултант за преглед. В конкретния случай посоченият кредит дори не бил първи за ищеца. Ищецът разполагал и с правото по чл. 29 ЗПК, съгласно което той имал субективно потестативното право да се откаже от сключения договор за потребителски кредит в срок от 14 дни от сключването му без да дава обяснения за това и без да дължи обезщетение и неустойки. Това негово право било предвидено и в чл. 9 от Договора. Дори да се приемело, че ищецът узнал едва след сключването на договора за кредит, въпреки неколkokратно предоставяната информация, че трябвало да обезпечи кредита, използвайки допълнителна и незадължителна възмездна услуга, той имал на разположение 14 дни, в които да взем решение за отказване от договора, без да дължи обезщетения или неустойки. Той не упражнил това свое право. След като не упражнил правото си да се откаже от договора в предвидения в закона срок, можело да се направи обоснованото предположение, че той разбрал и приел клаузата на чл. 5 от Договора за кредит. Ответникът и „Фератум Банк“ ЕАД оперирали като отделни икономически субекти. Те имали отделни банкови сметки. Българското законодателство не забранявало договорът за поръчителство между длъжник и поръчител да е възмезден. При определянето на ГПР нямало допуснати нарушения и ищецът имал цялата необходима информация и време, за да вземе решение дали сключването на договор било подходящо за него. Ответникът моли съда да отхвърли предявения иск като неоснователен и да му присъди направените по делото разноски.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, намери за установено следното.

На 05.08.2022 г. страните са сключили Договор № 1186200 за предоставяне на потребителски кредит, по силата на който ответникът е предоставил на ищеца потребителски кредит под формата на заем в размер на 1000 лв. Сроктът за погасяване на кредита е 12 месеца, при ГПР – 49,11 % и лихвен процент – 23 %.

На 04.10.2022 г. страните са сключили Договор № 1202156 за предоставяне на потребителски кредит, по силата на който ответникът е предоставил на ищеца потребителски кредит под формата на заем в размер на 800 лв. Сроктът за погасяване на кредита е 12 месеца, при ГПР – 49,11 % и лихвен процент – 23 %. Посоченият договор не е представен по делото, но основното му съдържание може да бъде извлечено от представения

Стандартен европейски формуляр.

От заключението на съдебно-техническата експертиза по делото се установява, че при кандидатстване за договор за кредит „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД е предоставило на ищеца чрез email електронни съобщения: А. Преддоговорна информация (Стандартен европейски формуляр); Б. Договор за потребителски кредит № 1186200 от 05.08.2022 год.; В. Общи условия, уреждащи отношенията между „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД и неговите клиенти. Съгласно предоставената информация ищецът е дал съгласие за сключване на процесния договор чрез въвеждане на уникален Web код.

В случая спорните материални правоотношения попадат в обхвата на легалната дефиниция на договора за потребителски кредит, дадена в чл.9, ал. 1 ЗПК, според която това е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. С оглед на това по отношение на процесните договори намират приложение разпоредбите на ЗПК.

Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на [чл. 10, ал. 1](#), чл. [11, ал. 1, т. 7 - 12 и т.20](#) и ал.2 и [чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9](#) от същия закон, договорът за потребителски кредит е недействителен. Следователно нарушаването [на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпване на последицицията по чл. 22 ЗПК – недействителност на договора за кредит.](#)

От анализа на съдържанието на процесните договори става ясно, че не е спазено изискването на чл. [11, ал. 1, т. 10 ЗПК](#). Според тази разпоредба договорът трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Годишният процент на разходите следва да включва всички разходи на кредитната институция по отпускане и управление на кредита, както и възнаградителната лихва и се изчислява по специална формула. Спазването на това изискване дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР, респ. цялата дължима сума по договора. В договорите кредиторът се е задоволил единствено с посочването като абсолютни стойности на лихвения процент по заема и ГПР. Липсва обаче ясно разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита /кои компоненти точно са включени в него и как се формира посоченият размер между 49,11 %/. Съобразно разпоредбата на чл.19, ал.1 ЗПК годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Следователно в посочената величина, представляваща обобщен израз на всичко дължимо по кредита, следва по ясен и разбираем за потребителя начин да бъдат включени всички разходи, които заемодателят ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. В случая в договорите за кредит липсва яснота досежно тези

обстоятелства – например не е посочено дали при определяне на ГПР е включено възнаграждението на поръчителя. Следва да се отбележи, че ГПР е величина, чийто алгоритъм е императивно заложен в ЗПК, и приемането на методика, регулираща изчисляването на разходите по кредита по начин, различен от законовия, е недопустимо. В случая тези съставни елементи са неизвестни и не става ясно какво се включва в общите разходи за потребителя при формиране на ГПР. Следователно неясни остават както компонентите, така и математическият алгоритъм, по който се формира годишното оскъпяване на заема.

Според заключението на съдебно-счетоводната експертиза по делото в размера на ГПР е включена единствено възнаградителната лихва по договора за кредит от 05.08.2022 г. в размер на 230 лв. и възнаградителната лихва по договора за кредит от 04.10.2022 г. в размер на 184 лв.

В случая очевидно при определяне на размера на ГПР не е включено възнаграждението на поръчителя по договорите за гаранция /поръчителство/ с „Фератум Банк“ и “Multitude Bank”. С това допълнително плащане се покриват разходи, които са свързани с договора за потребителски кредит и които са били предварително известни на заемодателя, доколкото сключването на договора за поръчителство е предвидено в самия договор за потребителски кредит. Ето защо размерът на това плащане е следвало да бъде включен в ГПР по кредита съгласно [чл. 11, ал. 1, т. 10](#), вр. с [чл. 19, ал. 1 ЗПК](#). Като има предвид, че възнаграждението за поръчителство надвишава значително по размер договорната лихва, то включването му при определяне размера на ГПР би довело до превишаване на законовия минимум. Така на практика се стига до заобикаляне на императивното изискване на [чл.19, ал.4 от ЗПК](#) за максималния размер на ГПР по потребителски кредити, който в случая ще надхвърли допустимия петкратен размер на законната лихва. Според вещото лице, ако в изчисленията на ГПР бъде включено възнаграждението на гаранта, по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200/05.08.2022 г. ГПР възлиза на 349.33 %, а по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156/04.10.2022 г. ГПР възлиза на 301.67 %.

В същия смисъл е и практиката на ОС – Стара Загора, отразена в Решение № 382 от 30.11.2023 г. по в. т. д. № 292 / 2023 г. на Окръжен съд - Стара Загора, в което освен това досежно възнаграждението на поръчителя се приема следното: *„Последната сума на практика оскъпява кредита, а двата договора, този за кредит и този за поръчителство са свързани, тъй като договорът за поръчителство няма самостоятелен характер. Така на практика в договора за кредит има вписана уговорка за обезпечаване на кредита и такса за допълнителна услуга, която макар и формално да е дължима (да произтича) от друг договор, се явява част от договора за кредит, като включена в съдържанието на същия. Аргумент в полза на този извод е и факта, че в съдържанието на самия договор за кредит е предвидено, че одобряването на обезпечението се извършва посредством одобряването на заема и от този момент уговорката свързана с обезпечението не може да се отмени нито от заемателя, нито от лицето, предоставило обезпечението. Поради това, съдът*

намира, че с уговорката за заплащане на допълнителна услуга - обезпечение се нарушава и императивната норма на чл. 10а от ЗПК. Макар в договора за кредит да не е вписана такса за действия, свързани с усвояване или управление на кредита, тази допълнителна услуга по своето естество представлява заплащане на разходи, свързани с отпускането и управлението на кредита. Договорът за поръчителство в този случай няма самостоятелно значение, доколкото заплащането на таксата поръчител е предвидена в договора за кредит, от който произтича и задължението за обезпечаване на кредита.“

С оглед гореизложеното съдът намира, че договорите за потребителски кредит между страните се явяват недействителни на основание [чл. 22](#), вр. [чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК](#) и не пораждат целените правни последици.

Предвид формирания извод за недействителност на целите договори за кредит съдът не следва да се произнася по евентуално съединените искове за нищожност на клаузите за възнаградителна лихва по чл. 3, б. „б“ от Договор № 1186200/05.08.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит и Договор № 1202156/04.10.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит поради противоречие добрите нрави - основание за нищожност на сделките, уредено в чл.26, ал.1, предл.3 ЗЗД.

Ищецът претендира на основание чл.55, ал.1 ЗЗД връщане на сумата 297,87 лв. - платена на несъществуващо основание предвид недействителността на договора за потребителски кредит от 05.08.2022 г. и сумата 106,80 лв., платена без основание предвид недействителността на договора за потребителски кредит от 04.10.2022 г. Съгласно нормата на [чл. 23 ЗПК](#), когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

В случая чистата стойност на кредита по договора за потребителски кредит от 05.08.2022 г. е в размер на 1000 лв., която сума е реално получена от ищеца. От заключението на съдебно-счетоводната експертиза се установява, че при ответника са осчетоводени като платени суми по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200/05.08.2022 г. както следва: главница в размер на 1000.00 лева; лихва в размер на 32.27 лева; такса за предсрочно погасяване в размер на 5.00 лева. Следователно ищецът е заплатил сума в размер на 37,27 лв. при начална липса на основание по смисъла на чл.55, ал.1 ЗЗД с оглед недействителността на договора за кредит и тази сума подлежи на връщане.

В случая чистата стойност на кредита по договора за потребителски кредит от 04.10.2022 г. е в размер на 800 лв., която сума е реално получена от ищеца. От заключението на съдебно-счетоводната експертиза се установява, че при ответника са осчетоводени като платени суми по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156/04.10.2022 г. както следва: главница в размер на 800.00 лева; лихва в размер на 14.24 лева и такса за предсрочно погасяване в размер на 4.00 лева. Следователно ищецът е заплатил сума в размер на 18,24 лв. при начална липса на основание по смисъла на чл.55, ал.1 ЗЗД с оглед недействителността на договора за кредит и тази сума подлежи на връщане.

Действително от експертното заключение е видно, че ищецът е заплатил и сума в размер на 115.21 лв. по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200/05.08.2022 г. и сума в размер на 51.81 лв. по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156/04.10.2022 г., но тези суми представляват възнаграждение на поръчителя по сключените между ищеца и „Фератум банк“, респ. “Multitude Bank” договори за гаранция /поръчителство/.

От заключението на съдебно-счетоводната експертиза става ясно, че сумата се дължи на лицето, предоставящо услугата, и по посочена от него сметка, като съгласно чл. 16. 2. б. (а) от Общите условия на „Фератум България“ ЕООД кредиторът има право да нареди сумата към лицето, комуто е дължима, в случай че бъде изплатена към кредитора. Поради това и тази сума не е отчетена в счетоводната система на ответника.

С оглед на това съдът намира, че сумата, платена от ищеца над размера 37,27 лв. по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1186200/05.08.2022 г. и сумата, платена от ищеца над размера 18,24 лв. по Договор за предоставяне на потребителски кредит с № 1202156/04.10.2022 г., не са постъпили в правната сфера на ответното дружество. Следователно липсва един от основните елементи на неоснователното обогатяване по чл.55, ал.1 ГПК – получаване на паричните суми от ответника, поради което за последния не възниква задължение за връщането ѝ.

Доводите на ищеца за недействителност на договора за поръчителство, респ. липса на основание за задържане на възнаграждението на поръчителя могат да бъдат релевирани единствено чрез иск срещу „Фератум Банк“, респ. “Multitude Bank”, какъвто в настоящото производство не е предявен.

Ето защо предявеният иск по чл.55, ал.1 ЗЗД е основателен и следва да бъде уважен до размера на сумата 37,27 лв., дадена без основание като договорна лихва и такса за предсрочно погасяване по недействителен Договор № 1186200/05.08.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит. В останалата част до претендирания размер 297,87 лева искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен. Предявеният иск по чл.55, ал.1 ЗЗД е основателен и следва да бъде уважен до размера на сумата 18,24 лв., дадена без основание като договорна лихва и такса за предсрочно погасяване по недействителен Договор № 1202156/04.10.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит. В останалата част до претендирания размер 106,80 лева искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

На основание чл.78, ал.1 от ГПК следва да бъде осъден ответникът да заплати на ищеца направените по делото разноски съразмерно на уважената част от исковете в размер на 176,26 лв., представляващи държавна такса и възнаграждение на вещо лице. Надвнесената от ищеца сума за депозит за възнаграждение за вещо лице в размер на 150 лв. не следва да му се присъжда като разноски, тъй като подлежи на връщане.

На процесуалния представител на ищеца се дължи адвокатско възнаграждение, което следва да бъде определено от съда съобразно разпоредбата на чл.38, ал.2 ЗА. С оглед чл. 7, ал.2, т.1 и чл.2, ал.5 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения на адвоката на ищеца се следва сумата 909,74 лв. съразмерно на уважената

част от исковете.

На основание чл.78, ал.3 от ГПК следва да бъде осъден ищецът да заплати на ответника направените по делото разноски съразмерно на отхвърлената част от исковете в размер на 560,84 лв., представляващи възнаграждение на вещи лица и юрисконсултско възнаграждение.

Воден от горните мотиви, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА за недействителен, на основание чл. 22, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, Договор № 1186200/05.08.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит, сключен между С. П. В. от гр.Стара Загора, ..., ЕГН ***** и „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София, ж.к. „Младост“ 3, бул. „Александър Малинов“ 51, вх.А, ет.9, офис 20, ЕИК 200599406, представлявано от И.В.Д. и Д.В.Н..

ОБЯВЯВА за недействителен, на основание чл. 22, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, Договор № 1202156/04.10.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит, сключен между С. П. В. от гр.Стара Загора, ..., ЕГН ***** и „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София, ж.к. „Младост“ 3, бул. „Александър Малинов“ 51, вх.А, ет.9, офис 20, ЕИК 200599406, представлявано от И.В.Д. и Д.В.Н..

ОСЪЖДА „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София, ж.к. „Младост“ 3, бул. „Александър Малинов“ 51, вх.А, ет.9, офис 20, ЕИК 200599406, представлявано от И.В.Д. и Д.В.Н., да заплати на С. П. В. от гр.Стара Загора, ..., ЕГН ***** сумата 37,27 лева, дадена без основание като договорна лихва и такса за предсрочно погасяване по недействителен Договор № 1186200/05.08.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит, сумата 18,24 лв., дадена без основание като договорна лихва и такса за предсрочно погасяване по недействителен Договор № 1202156/04.10.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит, както и сумата 176,26 лева, представляваща разноски по делото.

ОТХВЪРЛЯ предявените от С. П. В. от гр.Стара Загора, ..., ЕГН ***** против „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София, ж.к. „Младост“ 3, бул. „Александър Малинов“ 51, вх.А, ет.9, офис 20, ЕИК 200599406, представлявано от И.В.Д. и Д.В.Н., икове по чл.55, ал.1 ЗЗД в останалата част до претендирания размер 297,87 лева – сума, дадена без основание по недействителен Договор № 1186200/05.08.2022 г. за предоставяне на потребителски кредит, и до претендирания размер 106,80 лева - сума, дадена без основание по недействителен Договор № 1202156/04.10.2022г. за предоставяне на потребителски кредит, като неоснователни.

ОСЪЖДА „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София, ж.к. „Младост“ 3, бул. „Александър Малинов“ 51, вх.А, ет.9, офис 20, ЕИК 200599406, представлявано от И.В.Д. и Д.В.Н., да заплати на ЕДНОЛИЧНО АДВОКАТСКО ДРУЖЕСТВО „М.“, гр.Стара Загора,

..., представлявано от адвокат М. В. М., сумата 909,74 лева, представляваща адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 ЗА.

ОСЪЖДА С. П. В. от гр.Стара Загора, ..., ЕГН ***** да заплати на „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София, ж.к. „Младост“ 3, бул. „Александър Малинов“ 51, вх.А, ет.9, офис 20, ЕИК 200599406, представлявано от И.В.Д. и Д.В.Н., сумата 560,84 лева, представляваща разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му пред Старозагорския окръжен съд.

Съдия при Районен съд – Стара Загора: _____